

Huishoudens met kinderen of met jongvolwassenen, met problematische schulden in Rotterdam

Huishoudens met kinderen of met jongvolwassenen, met problematische schulden in Rotterdam

Bas Tierolf

Utrecht, april 2024

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Uitwerking	5
2.1.	Definitie	5
2.2.	Omvang populatie	5
2.3.	Samenstelling huishoudens met problematische schulden	6
2.4.	Omvang van de schulden	8
2.5.	Samenvattende conclusies	12

1 Inleiding

Fonds De Loods is een initiatief van Stichting De Verre Bergen. Het team bestaat uit professionals die allemaal een gezamenlijk doel hebben: Rotterdamse gezinnen een nieuwe kans geven op een schuldvrij leven.

Fonds De Loods (FDL) streeft primair naar een blijvend verbeterde financiële situatie, een verbeterd toekomstperspectief en stressreductie bij jonge Rotterdamse gezinnen door hun schulden te saneren. Het secundaire doel is onderzoeken of dit initiatief bij succes ook op grotere schaal uitgevoerd kan worden. FDL saneert middels giften schulden voor jonge Rotterdamse gezinnen met schulden als gevolg van een life event. Het doel van dit onderzoek is een statistische analyse naar de omvang van de populatie Rotterdammers met schulden, volgens de volgende definitie:

- Jonge Rotterdamse gezinnen met schulden als gevolg van een life event.
- Er is sprake van problematische schulden (de afloscapaciteit van het huishouden is lager dan nodig is om de schulden af te lossen binnen 36 maanden).
- Er is sprake van een jong gezin (minimaal één kind jonger dan 18 jaar).
- Het ontstaan van de schulden komt door één of meer life-events. Dit geldt alleen als de gebeurtenissen een negatief effect hebben op de vermogenspositie of verdien capaciteit van de schuldenaar. De schulden zijn ontstaan na de gebeurtenis, of zijn na de gebeurtenis problematisch geworden maar waren dit daarvoor niet.

- Er is een goed overzicht van de schulden (de cliënt moet minimaal 3 maanden onder begeleiding staan en gestabiliseerd zijn, er is een sluitend budget voor de vaste lasten- en inkomsten en alle schulden zijn (in principe) bekend.
- De hulpvrager woont in Rotterdam.

De informatie wordt gebruikt om de potentiële omvang van de doelgroep van FDL in kaart te brengen.

Deze oorspronkelijke onderzoeksvraag werd later nog bijgesteld waarbij gevraagd werd om alle jongvolwassenen (18 t/m 26 jaar) met problematische schulden mee te nemen in de analyses.

2 Uitwerking

Deze rapportage geeft een overzicht van alle gezinnen met kinderen en jongvolwassenen in de gemeente Rotterdam die per 1-10-2021 problematische schulden hadden.

In dit overzicht worden een aantal zaken weergegeven. Enerzijds wordt gekeken naar het soort huishouden dat het betreft, waarbij onder andere gekeken wordt naar het aantal minderjarige kinderen in het huishouden. Daarnaast wordt de belangrijkste inkomstenbron van de huishoudens weergegeven. Een blok gaat over het inkomen, welvaart, schuld en armoede. Hierin wordt onder andere het inkomen weergegeven, de omvang van de schulden, en het vermogen min de schulden. De welvaarts categorie en het percentage inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum (armoedegrens) wordt voor alle huishoudens, onderscheiden naar soort, weergegeven.

2.1. Definitie

In deze analyse is gebruikt gemaakt van de CBS definitie voor 'problematische schulden'. Dit betekent dat ofwel een persoon, dan wel een persoon in een huishouden, voldoet aan minimaal één van de volgende criteria:

- Volgt een WSNP-traject.
- Volgt een bij BKR geregistreerd minnelijk traject.
- Heeft een bij BKR geregistreerde betalingsachterstand.
- Is in het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR) opgenomen op grond van verkwisting en/of problematische schulden.
- Heeft ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald.

- Heeft een betalingsachterstand van een Wet Mulder-boete bij het CJIB waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of bevindt zich al in een ernstigere wanbetalersfase. Daarnaast moet het openstaande bedrag minimaal 50 euro zijn.
- Heeft langer dan 27 maanden een toeslagschuld van minimaal 50 euro openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft langer dan 15 maanden een schuld van minimaal 50 euro voor overige belastingaanslagen openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft een belastingschuld die in de 12 maanden voor het peilmoment oninbaar is geleden.
- Heeft een betalingsachterstand bij DUO van 3 maanden of langer en van minimaal 270 euro.

2.2. Omvang populatie

De basis voor deze analyse vormt de totale populatie huishoudens in Rotterdam met problematische schulden. Per 1-10-2021 betrof dit in totaal een ruim 40.000 huishoudens. Aangezien de huidige rapportage zoveel mogelijk over de doelgroep van FDL gaat, kijken we in deze analyse alleen naar alle huishoudens met minimaal één kind onder de 18 jaar, met problematische schulden (ruim 13.000 huishoudens). Naast deze groep worden ook alle huishoudens met jongvolwassenen van 18 t/m 26 jaar die persoonlijk problematische schulden hebben, meegenomen. Een deel van deze laatste groep maakt onderdeel uit van de eerste groep, namelijk vooral als jonge gezinnen met kinderen, of als inwonend ouder kind bij een gezin met kinderen, of als inwonende volwassene in huishouden met kinderen, of als partner van ouder met kinderen. Van de in totaal ruim 6.000 jongvolwassenen met problematische schulden, behoren ruim 2.000 jongvolwassenen ook tot de huishoudens met kinderen met problematische schulden. Het totale aantal huishoudens dat in deze analyse wordt meegenomen betreft 17.522 huishoudens, dus bijna 44% van het totale aantal huishoudens met problematische schulden in Rotterdam.

2.3. Samenstelling huishoudens met problematische schulden

In de onderstaande tabel worden alle huishoudens naar soort (uitgebreid) weergegeven. We zien dat de grootste categorie (35%) onder de huishoudens met problematische schulden, het traditionele standaardgezin betreft, (eigen) vader, (eigen) moeder en kind(eren). De tweede categorie qua omvang betreft de eenoudergezinnen met moeder en kind(eren), 32% van de gehele populatie. Deze categorie is daarmee zwaar oververtegenwoordigd in de populatie huishoudens met problematische schulden. Wanneer we dit bijvoorbeeld vergelijken met eenoudergezinnen met vader en kind(eren), zien we dat deze categorie 20 keer zo klein is in de populatie huishoudens met problematische schulden. Wanneer we naar de samengestelde gezinnen (ouder+stiefouder+kind(eren)) kijken, zien we ook hier dat kinderen veel vaker bij de (natuurlijke) moeder terecht komen dan bij de (natuurlijke) vader (6,9% tegenover 0,4%).

Tabel 1 Populatie onderverdeeld naar soort huishoudens

	Aantal	%
compleet gezin moeder+vader+kind	6.208	35,4%
compleet gezin moeder+stiefvader+kind	1.208	6,9%
compleet gezin vader+stiefmoeder+kind	78	0,4%
compleet gezin stiefmoeder+stiefvader+kind	31	0,2%
eenoudergezin moeder+kind	5.606	32%
eenoudergezin vader+kind	280	1,6%
eenoudergezin stiefouder+kind	40	0,2%
bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen	161	0,9%
jongvolwassene eenpersoonshuishouden	1.385	7,9%
jong stel zonder kinderen	481	2,7%
jongvolwassene met schuld in compleet gezin	718	4,1%
jongvolwassene met schuld in eenoudergezin	944	5,4%
jongvolwassene met schuld in overig meerpersoonshuishouden	267	1,5%
jongvolwassene met schuld in onbekend huishouden	115	0,7%
Totaal	17.522	100%

De onderste zes categorieën in de tabellen betreffen de jongvolwassenen (18 t/m 26 jaar), hier zien we ook alle eenpersoonshuishoudens in de populatie (8%) en de stellen zonder kinderen (3%), deze categorieën kunnen logischerwijze niet voorkomen onder de huishoudens met kinderen.

Een samenvatting van de bovengenoemde categorieën wordt in de onderstaande tabel getoond, waarbij we 47% complete gezinnen met kinderen zien en ruim 39% eenoudergezinnen met kinderen.

Tabel 2 Beperkte samenvatting huishoudens

	Aantal	%
compleet gezin	8.243	47%
eenoudergezin	6.870	39,2%
bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen	161	0,9%
jongvolwassene eenpersoonshuishouden	1.385	7,9%
jong gezin zonder kinderen	748	4,3%
onbekend huishouden	115	0,7%
Totaal	17.522	100%

De drie bovenste categorieën in deze tabel betreffen gezinnen met kinderen, het aantal kinderen in deze gezinnen varieerde van 1 tot 9 kinderen van 0 tot 18 jaar. In de tabel hieronder staat het gemiddelde aantal kinderen per soort gezin.

Tabel 3 Gemiddeld aantal kinderen (0-18 jaar) per huishouden

	Gemiddeld aantal kinderen
compleet gezin	1,8
eenoudergezin	1,7
bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen	1,3

Relatief de meeste kinderen zien we in de complete gezinnen, met gemiddeld 1,8 kinderen per gezin, gevolgd door de eenoudergezinnen met gemiddeld 1,7 kinderen per gezin. Relatief de kleinste gezinnen met problematische schulden zitten in een instelling, inrichting of tehuis, met gemiddeld 1,3 kinderen per gezin.

Het tweede aspect dat voor Fonds de Loods van belang was, was het meegeemaakt hebben van een life event. Het was helaas niet mogelijk om alle life events zoals ze door het CBS worden vastgelegd (scheiding, werkloosheid, ontslag, partner verloren, verdachte van misdrijf, slachtofferhulp, kind geboren, behalen MBO/HBO/WO diploma), hierin mee te nemen, maar wel mogelijk was het om scheidingen en werkloosheid als life event mee te nemen. Overigens wel met de opmerking dat het precieze moment van de life event ten opzichte van het ontstaan van de schuld, niet kon worden meegenomen. We weten dus alleen dat de betreffende life events hebben plaatsgevonden, zonder zeker te weten of ze voor of na het ontstaan van de problematische schuld zijn voorgekomen. De twee kleinste groepen zijn hier vanwege de privacy niet weergegeven, het gaat om compleet gezin stiefmoeder+stiefvader+kind en eenoudergezin stiefvader+kind. De aantallen van deze groepen zijn zo laag dat dit zou kunnen leiden tot herkenbaarheid.

Voor de hele populatie met problematische schulden is het percentage huishoudens met minimaal één van de twee life events 21,5%. We zien dat life events het vaakst voorkomen bij de bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen, bijna de helft van deze huishoudens heeft life events meegemaakt. Ook in alle eenoudergezinnen zien we relatief vaak dat life events hebben plaatsgevonden, vooral bij de eenoudergezinnen met moeder en kind(eren), waar 38% een life event heeft meegemaakt. Het feit dat men in een eenoudergezin zit, kan er al op duiden dat er een of andere vorm van 'scheiding' heeft plaatsgevonden, maar alleen de officiële scheidingen worden meegeteld bij de life events in de CBS Microdata. Daarom niet verwonderlijk dat de eenoudergezinnen hoog scoren wat betreft in elk geval scheidingen. Ook de jongvolwassenen

in eenpersoonshuishoudens scoren hoog ten aanzien van life events (namelijk 21%), hier is de kans op scheidingen juist lager, dus de verwachting is dat het voor deze groep vooral werkloosheid betreft. De minste life events zien we bij jongvolwassenen in onbekend huishouden (kleine groep, slechts 115 huishoudens), jongvolwassenen in overig meerpersoonshuishouden en jong stel zonder kinderen (alle ruim minder dan 10%). Onder de huishoudens met kinderen zien we de minste life events (minder dan 10%) bij compleet gezin moeder+vader+kind(eren), het traditionele gezin.

Tabel 4 Soort gezin naar meegemaakte life events

	Geen scheiding of werkloosheid		Scheiding en/of werkloosheid	
	Aantal	%	Aantal	%
compleet gezin moeder+vader+kind	5.600	90,2%	608	9,8%
compleet gezin moeder+stiefvader+kind	1.013	83,9%	195	16,1%
compleet gezin vader+stiefmoeder+kind	65	83,3%	13	16,7%
eenoudergezin moeder+kind	3.486	62,2%	2.120	37,8%
eenoudergezin vader+kind	192	68,6%	88	31,4%
bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen	85	52,8%	76	47,2%
jongvolwassene eenpersoonshuishouden	1.093	78,9%	292	21,1%
jong stel zonder kinderen	450	93,6%	31	6,4%
jongvolwassene met schuld in compleet gezin	646	90,0%	72	10,0%
jongvolwassene met schuld in eenoudergezin	692	73,3%	252	26,7%
jongvolwassene met schuld in overig meerpersoonshuishouden	252	94,4%	15	5,6%
jongvolwassene met schuld in onbekend huishouden	115	100,0%	0	0,0%
Totaal	13.689	78,4%	3.762	21,6%

Wanneer de life events echt een voorwaarde zijn, springen er vier categorieën uit waar 87% van de huishoudens met life events en problematische schulden in vallen. Dat is als eerste 'eenoudergezin moeder+kind(eren)' waarin ruim 56% van de huishoudens met life events en problematische schulden zit, als tweede 'compleet gezin moeder+vader+kind(eren)' waarin 16% van de huishoudens met

life events en problematische schulden zit, als derde 'jongvolwassene eenpersoonshuishouden' waarin 8% van de huishoudens met life events en problematische schulden zit, en als laatste jongvolwassene met schuld in eenoudergezin, waarin 7% van de huishoudens met life events en problematische schulden zit.

Ook is gekeken naar de soort woning waarin de gezinnen met problematische schulden verblijven (de huishoudens die in instellingen, inrichtingen of tehuizen verblijven, zijn hier logischerwijze buiten beschouwing gelaten). Eigen woningbezit komt relatief weinig voor in deze populatie (16%), gevolgd door huurwoning zonder huurtoeslag (36%) en huurwoning met huurtoeslag komt verreweg het meest voor (48%), bijna de helft van de huishoudens woont in een dergelijke woning.

Tabel 5 Huishoudens met problematische schulden naar soort woning

	Eigen woning	Huurwoning zonder huurtoeslag	Huurwoning met huurtoeslag	N
compleet gezin moeder+vader+kind	29,7%	42,8%	27,1%	6.181
compleet gezin moeder+stiefvader+kind	19,6%	40,0%	40,4%	1.208
compleet gezin vader+stiefmoeder+kind	32,1%	30,8%	37,2%	78
eenoudergezin moeder+kind	5,5%	16,8%	76,2%	5.518
eenoudergezin vader+kind	16,8%	26,4%	52,5%	268
jongvolwassene eenpersoonshuishouden	0,6%	62,3%	37,1%	1.377
jong stel zonder kinderen	8,7%	60,9%	30,4%	481
jongvolwassene met schuld in compleet gezin	29,4%	38,9%	31,8%	718
jongvolwassene met schuld in eenoudergezin	9,1%	29,7%	61,2%	944
jongvolwassene met schuld in overig meerpersoonshuishoudens	10,1%	60,7%	29,2%	267

Voor de eenoudergezinnen moeder+kind(eren) wonen in overgrote meerderheid in een huurwoning met huurtoeslag (76%).

2.4. Omvang van de schulden

In deze paragraaf gaan we dieper in op de schulden van de huishoudens met problematische schulden, hoe de schulden zich verhouden tot de gezinssamenstelling en hoe de schulden zich verhouden tot het bezit en inkomen.

In tabel 6 zien we de omvang van de problematische schuld van de populatie in Euro's in categorieën. We zien dat relatief de meeste gezinnen (34%) een schuld hebben van tussen €10.000 en €50.000. Een kwart van de huishoudens heeft echter een schuld lager dan €5.000. Echt grote schulden komen relatief weinig voor, ruim 3% heeft een schuld van €300.000 of meer en 28% heeft een schuld van €50.000 of hoger.

Tabel 6 Omvang problematische schuld in categorieën

	Totaal	Totaal cumulatief	N
0 tot 1.500 euro	11,2%	11,2%	1.914
1.500 tot 5.000 euro	13,8%	25,1%	2.361
5.000 tot 10.000 euro	12,7%	37,7%	2.160
10.000 tot 50.000 euro	34,3%	72,0%	5.841
50.000 tot 100.000 euro	11,1%	83,1%	1.891
100.000 tot 300.000 euro	13,9%	96,9%	2.364
300.000 euro of meer	3,1%	100,0%	521

De omvang van de schuld naar inkomen wordt getoond in de tabel 7. We zien dat de categorie €10.000 tot €50.000 bij alle drie de inkomenscategorieën de grootste schuldencategorie is (tussen 31% en ruim 37%). Hier zien we dat bij de laagste inkomens (inkomen tot de armoedegrens) de laagste schuldencategorieën vaker voorkomen. In de laagste inkomenscategorie heeft ruim 50% een schuldenlast van minder dan €10.000, terwijl dit in de hoogste inkomenscategorie slechts 26% is. En in de laagste inkomenscategorie heeft slechts 13% een schuld hoger dan €50.000, terwijl dit in de hoogste inkomenscategorie

ruim 42% is. De hoogste schuldencategorie (€300.000 of meer) komt feitelijk bijna uitsluitend bij de hoogste inkomenscategorie voor.

Tabel 7 Schulden naar inkomen

	Inkomen op of onder armoedegrens	Inkomen tussen armoede-grens en toeslagengrens	Inkomen boven toeslagengrens	N
€0 tot €1.500	17,5%	14,2%	6,2%	1.914
€1.500 tot €5.000	17,6%	16,7%	10,1%	2.361
€5.000 tot €10.000	15,0%	15,0%	10,0%	2.160
€10.000 tot €50.000	36,5%	37,2%	31,3%	5.841
€50.000 tot €100.000	8,7%	10,2%	12,8%	1.891
€100.000 tot €300.000	4,0%	5,8%	23,9%	2.364
€300.000 of meer	0,7%	0,7%	5,7%	521

Niet alleen de schuld is van belang, maar ook de schuld ten opzichte van het totale vermogen in de huishoudens. Dit wordt weergegeven in de onderstaande tabel in categorieën. Verreweg de meeste gezinnen hebben een negatief vermogen min schuld (de schuld is hoger dan het vermogen), 70% van alle huishoudens met problematische schulden. Tot €100.000 wordt elke volgende groep kleiner, zoals te verwachten valt. Maar desondanks is ook de relatief meest vermogende groep (vermogen min schuld meer dan €100.000) ruim 10% van alle huishoudens met problematische schulden. Dit betekent dat er onder de huishoudens met problematische schulden, nog altijd een redelijke groep is waarbij het vermogen de schuld ruim overschrijdt.

Tabel 8 Vermogen huishouden min de schuld huishouden in categorieën

	Aantal	%
negatief tot €0	12.067	69,6%
van €0 tot €10.000	1.825	10,5%
van €10.000 tot €50.000	890	5,1%

van €50.000 tot €100.000	760	4,4%
€100.000 of meer	1.792	10,3%

Wanneer we dit gegeven bekijken voor de huishoudens die wel en die geen life events hebben meegemaakt zien we het volgende beeld (tabel 9).

Tabel 9 Vermogen min schuld in categorieën naar life events

	Geen scheiding of werkloosheid		Scheiding en/of werkloosheid	
	Aantal	%	Aantal	%
negatief tot €0	8942	65,90%	3125	82,90%
van €0 tot €10.000	1319	9,70%	506	13,40%
van €10.000 tot €50.000	845	6,20%	45	1,20%
van €50.000 tot €100.000	722	5,30%	38	1,00%
€100.000 of meer	1737	12,80%	55	1,50%

In de huishoudens met life events zien we een significant hoger percentage huishoudens in de twee laatste categorieën, dan in de huishoudens waar geen life events hebben plaatsgevonden. Van de huishoudens die life events hebben meegemaakt heeft maar liefst 83% een negatief vermogen min schuld. Ook de huishoudens met een klein positief vermogen min schuld (€0 tot €10.000) is in deze groep significant hoger dan in de huishoudens zonder life events (13,4% tov 9,7%). En in de huishoudens zonder life events zien we significant vaker de hogere vermogen min schuld categorieën.

In de tabel op de volgende pagina wordt ingegaan op de schulden van de gezinnen naar soort gezin en gecombineerd met het inkomen en vermogen van de gezinnen. Hierbij worden steeds de gemiddelde waarde en de mediaan (middelste) waarde meegenomen, omdat het gemiddelde sterk 'omhoog' kan worden getrokken wanneer er extreem hoge schulden/vermogens/inkomens zijn, dat kan een vertekend beeld geven. Het toevoegen van de mediaan geeft in combinatie met het gemiddelde een beter beeld.

We zien een aantal opvallende zaken in tabel 9, we zien relatief de hoogste schulden (zowel qua gemiddelde als mediaan) in het complete standaard gezin. In deze gezinnen behoort het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen echter ook tot de hoogste van alle soorten huishoudens. Wanneer we naar het totaal vermogen min de schuld kijken, zien we bij de mediaan dat deze voor alle soorten huishoudens negatief is. Dit betekent dus dat minimaal meer dan de helft van deze gezinnen een negatief vermogen min schuld hebben, dus dat de schuld hoger is dan het totaal vermogen. Hoe verder de mediaan van 0 af

zit, des te meer gezinnen hebben een negatief vermogen. Het laagste gemiddelde en de laagste mediaan gecombineerd, zien we bij de eenoudergezinnen moeder+kind(eren), dit is tevens het op-één-na grootste soort huishouden met problematische schulden in Rotterdam (N=5.461). Bij deze huishoudens zien we tevens een relatief lager besteedbaar inkomen. Dit maakt deze gezinnen extra kwetsbaar. Min of meer hetzelfde zien we bij jongvolwassenen in eenpersoonshuishoudens, jonge stellen zonder kinderen en jongvolwassenen met schuld in overig meerpersoonshuishoudens.¹

Tabel 10 Soort gezin naar omvang schuld, vermogen min schuld en inkomen

	Schulden van het huishouden (1 euro)		Vermogen min schuld van het huishouden		Gest. best. inkomen van het huishouden	
	Gem.	Med.	Gem.	Med.	Gem.	Med.
compleet gezin moeder+vader+kind (N=6.122)	€ 94.274	€ 28.060	€ 42.017	-€ 2.174	€ 25.885	€ 23.595
compleet gezin moeder+stiefvader+kind (N=1.195)	€ 61.901	€ 25.484	€ 18.055	-€ 7.249	€ 25.603	€ 23.180
compleet gezin vader+stiefmoeder+kind (N=77)	€ 80.452	€ 28.104	€ 29.557	-€ 1.285	€ 24.999	€ 24.466
compleet gezin stiefmoeder+stiefvader+kind (N=31)	€ 67.313	€ 21.795	€ 104.834	-€ 5.758	€ 23.713	€ 22.614
eenoudergezin moeder+kind (N=5.461)	€ 36.534	€ 16.348	-€ 15.838	-€ 11.476	€ 19.860	€ 17.407
eenoudergezin vader+kind (N=260)	€ 46.632	€ 8.096	€ 15.505	-€ 2.056	€ 21.107	€ 19.561
eenoudergezin stiefouder+kind (N=36)	€ 18.760	€ 11.497	-€ 15.952	-€ 9.643	€ 18.913	€ 16.402
bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen (N=154)	€ 12.844	€ 5.095	-€ 10.990	-€ 4.905	€ 10.907	€ 10.684
jongvolwassene eenpersoonshuishouden (N=1.314)	€ 11.402	€ 6.854	-€ 6.423	-€ 5.938	€ 15.641	€ 14.377
jong stel zonder kinderen (N=477)	€ 36.343	€ 17.489	-€ 8.509	-€ 11.199	€ 24.403	€ 23.523
jongvolwassene met schuld in compleet gezin (N=715)	€ 74.118	€ 26.924	€ 36.473	-€ 2.967	€ 28.888	€ 26.753
jongvolwassene met schuld in eenoudergezin (N=943)	€ 31.423	€ 11.016	€ 9.183	-€ 6.282	€ 23.108	€ 21.654
jongvolwassene met schuld in overig meerpersoonshuishouden (N=267)	€ 47.457	€ 19.920	-€ 11.813	-€ 12.681	€ 26.470	€ 23.947

¹ In de tabel ook bij de eenoudergezinnen met stiefouder+kind(eren), maar dat zijn er maar zo weinig in Rotterdam (36) dat we hier geen generaliserende opmerkingen over kunnen maken.

Een negatiever vermogen min schuld en een lager besteedbaar inkomen betekent feitelijk een 'double whammy', omdat door het lagere besteedbare inkomen de kans om de schulden af te lossen ook weer geringer wordt. En we hebben het hier over echt heel lage inkomens, dit laten we zien aan de hand van hoe het inkomen zich verhoudt tot het beleidsmatig minimum (de armoedegrens), 100% betekent dat het gemiddelde of de mediaan precies op de armoedegrens zit, 200% geeft aan dat het gemiddelde of de mediaan twee keer zo hoog is als het beleidsmatig minimum. Deze percentages worden getoond in de onderstaande tabel.

Tabel 11 **Inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum (armoedegrens)**

	Gem. %	Med. %	N
compleet gezin moeder+vader+kind	244%	218%	6.122
compleet gezin moeder+stiefvader+kind	213%	189%	1.195
compleet gezin vader+stiefmoeder+kind	217%	177%	77
compleet gezin stiefmoeder+stiefvader+kind	244%	227%	31
eenoudergezin moeder+kind	140%	112%	5.461
eenoudergezin vader+kind	161%	140%	260
eenoudergezin stiefouder+kind	150%	126%	36
bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen	71%	69%	154
jongvolwassene eenpersoonshuishouden	121%	100%	1.314
jong stel zonder kinderen	222%	209%	477
jongvolwassene met schuld in compleet gezin	267%	242%	715
jongvolwassene met schuld in eenoudergezin	207%	172%	943
jongvolwassene met schuld in overig meerpersoonshuishoudens	210%	190%	267

De laagste categorieën, dus waar de meeste huishoudens onder de armoedegrens zitten, zijn achtereenvolgens de huishoudens in instellingen, jongvolwassene eenpersoonshuishoudens en wederom de eenoudergezinnen met moeder+kind(eren). Bij de jonge stellen zonder kinderen en de jongvolwassenen met schuld in overig meerpersoonshuishoudens (die we hierboven als risicogroep vaststelden) zien we dat het middelste percentage veel hoger ligt, respectievelijk op 209% en 190%, dus bijna twee keer zo hoog als de armoedegrens.

Als laatste kijken we hier naar de inkomensbron van de huishoudens met problematische schulden, afgezet tegen dezelfde gegevens als in de twee tabellen hiervoor, dus schuld, vermogen min schuld, besteedbaar inkomen en percentage ten opzichte van de armoedegrens.

Tabel 12 **Omvang schuld, vermogen, inkomen naar soort inkomen**

		Inkomen uit loon, winst, vermogen (N=11.380)	Inkomen uit uitkering (N=5.223)	Inkomen uit studiefinanciering (N=449)
Schulden van het huishouden (1 euro)	Gem.	€ 75.592	€ 25.303	€ 19.846
	Med.	€ 25.241	€ 8.961	€ 12.166
Vermogen min schuld van het huishouden	Gem.	€ 24.583	-€ 10.119	-€ 18.288
	Med.	-€ 5.780	-€ 6.155	-€ 11.471
Gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van het huishouden	Gem.	€ 26.528	€ 15.889	€ 10.805
	Med.	€ 24.537	€ 15.729	€ 11.172
Inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum in het verslagjaar	Gem. %	236%	112%	71%
	Med. %	209%	101%	73%

Personen in huishoudens met een problematische schuld met een inkomen uit studiefinanciering (beperkte groep, 449 huishoudens, waarvan 247 als ouders van kinderen en 202 als jongvolwassene in andersoortig huishouden, meestal eenpersoonshuishouden) hebben de meest ongunstige financiële omstandigheden, het laagste vermogen min schuld (mediaan -€11.471), laagste inkomen (mediaan €11.172), ruim onder de armoedegrens. Ook in de groep met een inkomen uit uitkering (5.223 huishoudens), lijkt de financiële situatie zeer slecht, met een mediaan inkomen op het niveau van de armoedegrens (101%), een negatief vermogen min schuld (-€6.155) en een forse schuld (gemiddeld €25.000).

2.5. Samenvattende conclusies

In deze rapportage is gekeken naar de omvang van het aantal huishoudens met problematische schulden met kinderen, en jongvolwassenen (18 t/m 26) met problematische schulden, in Rotterdam. Tot deze populatie behoren huishoudens die in principe in aanmerking zouden moeten (kunnen) komen voor hulp vanuit Fonds de Loods van de Stichting de Verre Bergen.

Het betreft in totaal 17.552 huishoudens in Rotterdam, waarvan ruim 13.500 gezinnen met kinderen en ruim 6.000 jongvolwassenen tussen 18 en 26 jaar. Bij deze 6.000 jongvolwassenen zitten 2.000 ook als ouder in een jong gezin met kinderen, of als jongvolwassene in een huishouden waarin ook ouders met kinderen zitten. De grootste groep binnen alle huishoudens zijn complete gezinnen met vader en moeder met kinderen (35%), gevolgd door eenoudergezinnen met moeder en kind(eren) (32%) en als derde jongvolwassene in eenpersoonshuishoudens (8%).

We hebben twee soorten life events mee kunnen nemen in de analyses, scheiding en werkloosheid. In totaal heeft ruim 21% van deze huishoudens met problematische schulden minimaal één van deze twee life events meegemaakt. Wanneer we naar het soort gezin en de life events kijken, zien we dat 56% van alle huishoudens die minimaal één life event hebben meegemaakt, een eenoudergezin met moeder en kind(eren) betreft.

De soort woning waarin de huishoudens wonen betreft in 16% van de gevallen een eigen woning, 36% huurwoning zonder huurtoeslag en 48% woont in een huurwoning met huurtoeslag. Wanneer we hierbij nog naar de soort gezinnen kijken zien we dat eenoudergezinnen met moeder en kind(eren) relatief het vaakst in een huurwoning met huurtoeslag wonen (76%). Als we naar de omvang van de schulden kijken zien we dat de grootste groep huishoudens een schuld tussen €10.000 en €50.000 heeft (34%). Onder de gezinnen met de laagste inkomens, op of onder de armoedegrens, heeft ruim 50% een schuld

lager dan €10.000, en bij de gezinnen met de hoogste inkomens, boven de toeslagengrens, heeft 42% een schuld van meer dan €50.000.

In totaal heeft 70% van de huishoudens een schuld die hoger is dan het vermogen, onder de huishoudens die minimaal een life event hebben meegemaakt is dit 83%.

Relatief het laagste vermogen min schuld en het laagste inkomen zien we bij de eenoudergezinnen moeder+kind(eren), bij jongvolwassenen in eenpersoonshuishoudens, jonge stellen zonder kinderen en jongvolwassenen met schuld in overig meerpersoonshuishoudens. Ten slotte zien we de hoogste relatieve schuld (vermogen min schuld) bij de huishoudens die een inkomen uit een uitkering of studiefinanciering hebben.

Wanneer we alles overzien zijn weliswaar de complete gezinnen met vader, moeder en jonge kind(eren), de grootste groep onder de huishoudens met problematische schulden in Rotterdam (35%), maar vooral de eenoudergezinnen met moeder en kinderen (32%) en de jongvolwassene in eenpersoonshuishoudens (8%) lijken in de financieel meest kwetsbare situatie te verkeren.

COLOFON

Opdrachtgever	Stichting De Verre Bergen
Auteurs	Drs. B. Tierolf
Foto omslag	PixelsEffect van Getty Images Signature
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Giessenplein 59 C 3522 KE Utrecht T (030) 230 07 99 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website:
<http://www.verwey-jonker.nl>

ISBN 978-94-6409-297-4

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht, april 2024.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.